

Chráním a zastupuji zájmy univerzity

čtvrtek 27. říjen 2022, 12:51 – Text: Martin PROCHÁZKA

Různé

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

v první řadě bych Vám chtěl poděkovat za změnu tónu, kterou jsem na této univerzitní platformě zaznamenal. Ve zveřejněných příspěvcích postupně vnímám příklon spíše k věcné debatě a ke slušnosti při diskuzi nad událostmi, které se univerzity dotýkají a které Vás z pochopitelných důvodů zajímají. Jak už jsem uvedl dříve, není zatím možné na všechny dotazy odpovědět, ale snažím se předkládat Vám takové informace, které mohu v tuto chvíli sdělit. Následující řádky tedy prosím vnímejte jako určitý kompilát odpovědí na otázky, které jsem na základě posledního jednání Akademického senátu UP obdržel nebo které se objevily právě na UP Reflexi.

Kontrola elektronické pošty

V souvislosti s výpovědí a návrhem na odvolání děkana Přírodovědecké fakulty UP se řada Vašich dotazů týká možností zaměstnavatele kontrolovat elektronickou poštu některého ze zaměstnanců. Zaměstnavatel, jak je známo, má podle ustanovení § 316 zákoníku práce (ZP) právo v odůvodněných případech a za zákonem stanovených podmínek podrobit zaměstnance kontrole jeho elektronické pošty. To znamená, že mohlo dojít ke kontrole e-mailu některého zaměstnance (za předcházejícího vedení univerzity), přičemž mně jako rektorovi není znám přesně obsah ani důvod těchto kontrol a zjistil jsem to až následně poté, kdy jsem prověřoval užití e-mailů v dotčeném a řešeném případě.

Předpokládám, že bylo žádáno o e-maily v případech, kdy se jednalo o mimořádné situace, jednalo se o jednotlivé e-maily a postup odpovídal úpravě ochrany osobních údajů, ať již ze zákoníku práce, obecného nařízení GDPR, zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, dále vnitřních předpisů univerzity a ostatním předpisům. Tedy byl zde zákonný důvod, e-mail byl identifikován dle hlavičky, zaměstnanec byl o podrobení kontrole e-mailové pošty informován, případně na e-mail dotázán, a pouze na základě jeho souhlasu použit. Nadto nedocházelo ke vstupu do obsahu samotného e-mailu, a to vždy v konkrétním, jednotlivém případě. Pokud jde o tento případ, pak rozdíl je v samotné kontrole e-mailové komunikace zaměstnance a následného užití a nakládání s e-maily. Více k těm předcházejícím žádostem nemohu v současné době sdělit.

Chci sdělit, že podle dosavadních zjištění nebylo doposud nikdy manipulováno s takovým objemem dat, ani nedošlo ke stažení na soukromý nosič dat, s nímž bylo nakládáno přinejmenším lehkovážně či ledabyly (ačkoliv obsahoval vysoce citlivé osobní i další údaje), jehož umístění a ani existenci zaměstnanec nebyl schopen identifikovat a ani zajistit jeho odevzdání zaměstnavateli. Stejně tak je i sporné použití obsahu těchto (neznámým

způsobem vybraných) e-mailů v soudním řízení, které je vedeno proti univerzitě. Nadto je třeba zdůraznit, a budu tak činit opakovaně, že se takového jednání dopustila osoba ve vedoucí pozici, oprávněná zastupovat univerzitu jak navenek, tak i vykonávat pravomoci dovnitř, vůči dalším zaměstnancům. Tedy jako osoba, která musí naopak oprávněné zájmy zaměstnanců a ochránu soukromí hájit o to více pečlivě než kdokoliv jiný. Problémem, a na to již opakovaně upozorňuji, není jen proces uvnitř UP, ale hlavně to, jak s daty bylo následně nakládáno mimo UP, tak i to, že nedošlo k jejich vrácení do sféry zaměstnavatele.

Postup v případě dalších aktérů

Vaše otázky směřují rovněž k tomu, zda byli v souvislosti s manipulací s daty potrestáni všichni aktéři. Již nyní je jisté, že všechny interně realizované kroky bude šetřit policie, lze předpokládat i šetření Úřadu pro ochranu osobních údajů a zároveň již v této době je realizováno pracovněprávní šetření. Zaměstnavatel prošetří jednání zaměstnanců a dle zjištění bude postupovat v pracovněprávních vztazích i vůči nim. U děkana se jedná bohužel o orgán univerzity, jeho jednání má vážnější dopady na odpovědnost UP a proto bylo iniciován i návrh na odvolání děkana, který nyní budou projednávat akademické senáty, jak Přírodovědecké fakulty, tak i univerzitní. Současně také prověřujeme vnitřní normy a předpisy na UP, které byly nastaveny způsobem odpovídajícím požadované právní úpravě, ale je otázkou, zda nedojde i k jejich podrobnější úpravě tak, aby situace nyní vzniklá, byla lépe (srozumitelněji) preventivně ošetřena. Navíc platí, že zatímco u ostatních zaměstnanců se jejich zavinění bude teprve prokazovat a rozsah případného pochybení zjišťovat, u pana děkana je zjištěn skutkový stav podložený dostatečnými důkazy pro závěr, že se závažným způsobem dopustil porušení povinností zaměstnance a univerzitního funkcionáře – děkana, a tím vedle porušení povinností poškodil zájmy Univerzity Palackého v Olomouci.

Využití e-mailů u soudu

Především, žádný zaměstnanec univerzity, a to ani jakýkoliv děkan či rektor, není vyšetřovatel, který by měl právo (i za účelem soudního řízení) někomu bez jeho vědomí a souhlasu stáhnout celou e-mailovou schránku a pak v ní nezjištěným a nekontrolovatelným způsobem hledat, co by mohl u soudu použít. Pokud by byl někdo k něčemu podobnému oprávněn, pak jedině orgán policejní, a to ze zákonem stanovených důvodů. Děkan nemůže za tímto účelem disponovat s daty kohokoliv jiného bez jeho souhlasu. Bylo by to stejné, jako kdyby si děkan stahoval celou listovní korespondenci některého z podřízených (a to včetně soukromé) a pak v ní hledal, co může u soudního řízení použít. Právo zaměstnavatele na omezenou kontrolu e-mailové pošty zaměstnance nelze zneužít, byť se záměrem činit tak „ve prospěch“ univerzity. Účel nesvětí prostředky a jedna nezákonnost nemůže být vyvracena nezákonností jinou. Takové jednání nepožívá a ani nemůže požívat právní ochrany.

Pan děkan mě nikdy konkrétně neinformoval o tom, jaké konkrétní důkazy má a bude používat. Vedení soudního sporu bylo plně v jeho rukou (na základě zmocnění ze strany předchozího rektora). Pokud tedy pan děkan tvrdí, že je tomu jinak, pak své tvrzení musí prokázat. Nechci vyvracet něco, co se nestalo. Jako rektor tedy odmítám, že jsem byl o způsobu nakládání s e-maily a způsobu použití e-mailů v soudním sporu informován tak, jak tvrdí pan děkan.

Nepřijetí návrhu na dělení majetku

Reakce a komentáře

V řadě dotazů se objevuje domněnka, že můj postup vůči panu děkanovi je reakcí na situaci, kdy Akademický senát UP nepřijal můj návrh na rozdělení majetku Přírodovědecké fakulty a vysokéhoškolského ústavu UP. To je zcela nepravdivá až absurdní informace. Mohu Vás ujistit, že moje poslední kroky vůbec neřeší a ani by pochopitelně nemohly vyřešit vztah mezi oběma součástmi univerzity. Naopak: tím, že řeším nastalou situaci s narušením ochrany osobních dat, kterou jsem nezavinil, jsem svoji pozici ve vyjednávání mezi oběma univerzitními subjekty zhoršil. Řešení celé situace jsem proto již svěřil nezávislým externím subjektům. Nevěřím, že by se postoj PŘF změnil bez pana děkana Kubaly, stanovisko PŘF je zřejmé, bez ohledu na to, kdo je jejím děkanem.

Nerespektování pokynů rektora

Pokud jde o nerespektování pokynů rektora, pak toto je otázkou, kterou se budou zabývat akademické senáty a která je v kompetenci a řešení zaměstnavatele. Proto nemohu dát za současného stavu věci žádné bližší informace, aniž bych tím porušil ochranu osobnosti jiného.

Časová osa jednotlivých kroků

Odpověď je stejná, jako výše, nemohu se k této otázce veřejně vyjádřit.

Odborová organizace

Některé příspěvky v diskuzi se odvolávají na zákon, který zaměstnanci garantuje možnost volby odborové organizace při projednání výpovědi. Výběr odborové organizace, tak jak stanoven zákonem, se ale primárně nevztahuje k výpovědi dané zaměstnanci. Toto zákonné ustanovení se vztahuje obecně k zaměstnanci a jeho volbě, která odborová organizace za něj bude jednat se zaměstnavatelem ve všech případech v průběhu jeho pracovního poměru. Nedisponuji informací, zda pan děkan je v odborech (ale i pokud bych jí měl, stejně bych jí nemohl zveřejnit v médiích), přesto jsem pozval na jednání také odbory PŘF UP a dále postupoval v souladu se zákonem.

Nejsem oprávněn ani zasahovat, ani hodnotit jednání odborových organizací. Je to výlučně věcí právě těchto osob (jako zástupců zaměstnanců). Domnívám se ale, že odbory posuzovaly stejně jako já závažnost jednání a situace samotné. Toto je však otázka na odbory.

Výpověď a odvolání

Zástupci akademické obce se mě ptají, proč jsem dal panu děkanovi výpověď na pozici docenta fyziky, jestliže vše, co mu vytýkám, souvisí výhradně s jeho funkcí děkana. Na tomto místě uvádím, že lze dát výpověď z pracovního poměru, nikoliv z jeho části (jednoho z druhů práce). Pokud jde o odvolání z funkce, plně respektuji zákon o vysokých školách a v souladu s ustanovením § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách jsem využil své právo a požádal akademické senáty o projednání (v případě PŘF) a udělení souhlasu (v případě akademického senátu univerzity). Jak jsem již uváděl, neexistuje jednotný právní výklad vztahu ustanovení § 29 odst. 3 zákona o vysokých školách a ustanovení § 52 písmeno g) ZP,

jako rektor a statutární orgán veřejné vysoké školy jsem musel využít všech možných právních prostředků k řešení dané situace, přičemž pokud jde o výpověď, pak mám právní stanovisko právního oddělení rektorátu univerzity, že nejednoznačnost právní úpravy vede k tomu, že na dané výpovědi je nutné pro zachování práv univerzity trvat. V případě odvolání děkana z funkce se touto otázkou budu opětovně zabývat, do té doby jsem povinen jít oběma cestami ... odvoláním a výpovědí. K tomu se vyjádřím ještě níže.

Zákonný postup

V několika diskuzních příspěvcích se objevily pochybnosti, zda jsem při podání výpovědi a návrhu na odvolání postupoval v souladu se zákonem. Právní úprava zákona o vysokých školách je v otázce pracovních poměrů velmi kusá a neexistuje jednotný právní názor na vztah § 28 odst. 3 zák. o vysokých školách a § 52 písmeno g) ZP. Za daného stavu věci jsem tedy volil takové řešení, které má oporu v zákoně a především (s ohledem na existenci odlišných právních názorů právníků a neexistenci judikatury soudů konkrétně ke vztahu ustanovení § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách a § 52 písm. g) ZP) jsem postupoval z procesní opatrnosti tak, jak mi, jako rektorovi, tedy statutárnímu orgánu univerzity ukládá zákon. Chráním zde a zastupuji zájem univerzity. To, zda je výpověď platná, anebo neplatná (a řešení dosud nejudikovaného vztahu § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách a § 52 písm. g) ZP) je věcí rozhodnutí soudu. Každý, kdo jinému vyčítá překročení zákona, si musí v rámci vlastní sebereflexe vyhodnotit i to, zda on sám závažným způsobem neporušil povinnosti stanovené zákonem, vnitřními předpisy, případně zda jeho jednání je v souladu s dobrými mravy. Navíc si dovoluji upozornit na to, že pan děkan je bez dalšího dál ve své funkci, její výkon není ze strany rektora nijak omezen, z funkce děkana nebyl doposud odvolán v souladu se zákonem o VŠ, a ani jeho pracovní poměr doposud neskončil.

Martin Procházka, rektor

Zpět